

УДК: 631.8: 573:631.81:631.582

Урожайність пшениці озимої залежно від попередників та системи удобрення

В. В. Іваніна, В. В. Доронін*

Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків, вулиця Клінічна, 25, м. Київ, 03110, Україна,
*e-mail: vlad.mir@ukr.net

Мета. Досягнення високої урожайності пшениці озимої в зерно-буряковій сівозміні шляхом оптимізації доз внесення добрив за біологізації системи удобрення в умовах Правобережного Лісостепу України. **Методи.** Польовий та математично-статистичний. **Результати.** Дослідженнями визначено, що на всі процеси росту і розвитку, що відбуваються в рослинах пшениці озимої впливають попередники, фони живлення та погодні умови. У зерно-буряковій сівозміні пшеницю озиму висівали після вико-вівсяної суміші та вики ярої за різних систем удобрення з використання та без використання побічної продукції. Встановлено, що за сівби після вики ярої як у контролі – без удобрення, так і за мінеральної та органо-мінеральної систем удобрення урожайність пшениці озимої була значно вищою. Так, за мінеральної системи удобрення в дозі $N_{53}P_{42}K_{42}$ після вико-вівсяної суміші урожайність становила 4,75 т/га, а після вики ярої вона була на 1,82 т/га більшою. За органо-мінеральної сис-

теми удобрення в дозі $N_{53}P_{42}K_{42} + 6,7$ т/га гною отримано аналогічну залежність, урожайність пшениці озимої після вики ярої була вищою на 1,75 т/га. За використання побічної продукції з різним співвідношенням елементів живлення мінеральних добрив урожайність пшениці озимої також була значно вищою після попередника вики яра. З'ясовано, що використання побічної продукції у поєднанні з мінеральними добривами в дозі $N_{53}P_{42}K_{42}$ забезпечувало формування врожайності на рівні органо-мінеральної системи удобрення: після вико-вівсяної суміші – 5,17 т/га, після вики ярої – 6,77 т/га. Достовірної різниці між варіантами не виявлено. Використання побічної продукції для удобрення може замінити органічні добрива, які в дефіциті. **Висновки.** Виявлено, що в зерно-буряковій сівозміні урожайність пшениці озимої за попередника вики ярої була значно вищою, ніж після вики вівса за мінеральної та органо-мінеральної систем удобрень. Використання побічної продукції з мінеральними добривами забезпечило урожайність пшениці озимої на рівні органо-мінеральної системи удобрення.

Ключові слова: сівозміна; мінеральні добрива; органічні добрива; побічна продукція; вики яра; вики-овес.

Vadiv Ivaninia

<http://orcid.org/0000-0002-9471-114X>

Volodymyr Doronin Jr.

<http://orcid.org/0000-0001-0349-4467>